

Helsingin Shakkiklubin verkkolehti 2016:1

Suomessa ilmestytävä shakkilehti "Suomen Shakki" on yksi maailman parhaista shakkilehdistä, kiitos sen nykyisen päätoimittajan (*Marko Tauriainen*) korkean lehtimies- ja shakkitaidon, jota täydentävät innokkaat ja etevät avustajat ympäri Suomen.

Suomen nykyisen shakkielämän kulmakiviä on myös ollut ja yhä on "vanha klubi", virallisesti vuonna 1886 perustettu **Helsingin Shakkiklubi**. Helsingin Shakkiklubia kai kauimmin palvelleena aktiivijäsenenä (syyskuun alusta 1953) minua ahdistaa huoli siitä, että Klubin historiaa menee viimeisten veteraanien mukana turhaan hukkaan, ellei sitä nyt dokumentoida.

Aivan suunnattomasti ansioitunut Helsingin Shakkiklubin mutta myös samalla koko Suomen shakkihistorian muistiin merkitsijänä on **Pekka Palamaa**. Uutena shakkihistorioitsijana areenalle (monessakin merkityksessä) on tullut **Petri Saharinen**. Hänen **Pekka Böök**'in kanssa kirjoittamansa (pelien analysoinnissa auttoivat **Ilkka Kanko** ja **Joose Norri**) kirja "**Böök, Shakkia ja kulttuuria**" on mielestäni shakkikirjallisuuden alalla samaa kansainvälistä huippuluokkaa kuin mitä "Suomen Shakki" on shakkilehtenä.

Vanhan Klubin nuorekkaana sieluna on ollut sekä johtajana että pelaajana **Erkki Aaltio**, joka tuli Klubille muutamaa viikkoa minua (ja **Jorma Ovaskaista**) myöhemmin. Erkin isä **Sakari Aaltio** sattui olemaan minun ensimmäinen vastustajani "oikein kellojen kanssa pelatussa shakissa", jonka pelin onnistuin hyvällä onnella voittamaan. Myöhemmin kyllä hävisin vielä monta peliä hänelle ja varsinkin Erkille.

Matti Uimonen on tehnyt arvokasta työtä "harmaana eminenssinä" ylläpitämällä HSK:n verkkosivuja ja **Ilkka Mäkisen** panos pitkäaikaisena HSK:n maanantaipikapeliturnausten hakee vertaistaan.

Hieman kaduttaa, että tulin maininneeksi nimiä, kun muitakin ansioituneita klubilaisia on vielä kokonainen leegio.

42. shakkiolympialaiset, Baku, Azerbaidzhan 2016-09-01—14

Odotin suurella innolla Bakun shakkiolympialaisia. Kyseisellä vauraalla öljyalla (Nobel'in palkinnot ovat syntyneet siellä hankitulle pääomalle), joka oli jo järjestänyt Euroviisukilpailut vuonna 2012 (https://fi.wikipedia.org/wiki/Eurovision_laulukilpailu_2012) oli käytettävissään euroviisujen kokemus ja "fasiliteetit" (Kristallihalli ja muut).

Suurena puutteena oli se, että shakin ihmemaa, pieni Armenia – uskomattomasti kolminkertainen shakkiolympialaisten kultamitalimaa (Torino 2006, Dresden 2008 ja Istanbul 2012, lisäksi armenialainen suurmestari **Lev Aronjan** oli vuosikaudet maailman rangilistan ykkönen – nykyisin hän on sijalla 5, elona yhä kunnioitettava 2795), ei voinut osallistua, koska maa on sotatilassa Azerbaidzhanin kanssa. Azerit ovat yrittäneet kaikkensa niin että sotatila ei estäisi shakkisuhteiden jatkumista, mutta on ymmärrettävää, jos Armenian shakinpelaajat eivät halua ottaa näin pelottavaa riskiä. Kirsan Iljumzhinov'kin julisti vielä vähän aikaa ennen kilpailua, että Armenia osallistuisi.

Bakun shakkiolympialaiset – shakkihistorian loisteliain show ...?

Käsittääkseni ensimmäiset shakkiolympialaiset, jossa käytettiin modernia tietokoneverkkotekniikkaa, olivat 39. shakkiolympialaiset Hanti-Mansiísk'issa Venäjällä vuonna 2010. Minä olin niiden aikana toveri Muorin (iäkkään – ei kuitenkaan niin iäkkään kuin minä itse – vaimoni) kanssa lomamatkalla Turkissa. Iloiseksi yllätyksekseni hotellin johtajan nuori poika hallitsi tietotekniikkaa ja jopa suomen kieltä, hänellä taisi olla suomalainen äiti. Poika järjesti minulle verkkoyhteyden käden käänteessä ja niinpä pääsin tuoreeltaan ällistelemään **Vilka Sipilän** kummallista pelinkäsittelyä. Turkkilaispoika kertoi olleensa kolme vuotta Suomessa koulussa. Muori tokaisi: "Ja se riitti sinulle!?" johon poika nauraa hörähti. Hanti-Mansiískin kilpailut olivat dramaattisia muun muassa siksi, että siellä yritettiin "palatsivallankaappausta" Maailman Shakkiliitto FIDE:n hallituksen kokouksessa. Kirsan Iljumzhinov haluttiin pois FIDE:n johdosta. Kiitos "kolmannen maailman" laajan tuen Iljumzhinov voitti jälleen ylivoimaisin enemmistöin FIDE:n presidentinvaalit. Minulla on sellainen käsitys (mutta ei varmaa tietoa), että Suomen edustaja FIDE:n kokouksessa ja hallituksessa, **Mikko Markkula**, olisi tukenut Iljumzhinov'ia.

Yritys kammata Iljumzhinov oli sängen voimakas, siihen liittyy historiaa ja "aasinsiltoja" Helsingin Shakkiklubin muinaisesta jäsenestä amiraali Gustav von Schoultz'ista http://fi.wikipedia.org/wiki/Gustav_von_Schoultz lähtien nyky-Saksan kuuluisaan liittopresidenttiin, jonka poikaa yritettiin politikoida Iljumzhinov'in seuraajaksi. Tästä esitän tarkemman selostuksen myöhemmin.

Tietääkseni Mikko Markkula oli hyvin suosittu Iljumzhinovin "hallituksessa" ja Mikon yllättävä kuolema aiheutti aitoa surua FIDE:n johdossa. Minä satuin olemaan sängen läheinen ystävä Mikko Markkulan kanssa, sillä ollessani työssä Uusi Suomi – lehdessä (tai oikeammin Uusi Suomi Oy:ssä – tamperelaiskaappauksen jälkeen Alma Mediassa) Mikko Markkula kirjoitti myös siihen juttuja, joihin minäkin osallistuin jossakin määrin, vaikka Mikko oli vakituisesti Suomen Kuvalehden kustantajan palveluksessa ATK-tehtävissä, ei toimittajana.

Mielestäni **Istanbulin shakkiolympialaiset vuonna 2012** oli tähän mennessä kilpailu, jossa oli tähän mennessä loistavin ATK-toteutus. Viimeisen kierroksen loppuminuuteilla oli mahdollista katsoa pelaajien kuvat ja seurata jokaista siirtoa, joiden hyvyttä tietokoneet arvioivat.

Tromssassa Norjassa vuonna 2014 oli uusi toteuttaja (Chess24). Se oli visuaalisesti vielä parempi kuin Istanbulissa – jos olen kykenevä moista arvioimaan.

Nyt Bakun olympialaiset oli vielä dramaattisempi, mutta ehkä myös sekavampi kuin edellä mainitut.

Bakun shakkiolympialaisten tapahtumat ovat toivottavasti vielä kauan katsottavissa verkossa. <http://www1.bakuchessolympiad.com//>

42. shakkiolympialaisten "yleisen" (= miesten) sarjan voitti USA – ensimmäistä kertaa 40 vuoteen! Vasemmanpuoleisin hattumies on **Hikaru Nakamura**, joka on "kova sana" minun lastenlasteni parissa, joille Nakamura – polkupyörät ovat tuttuja.

Toinen oikealta on yhdysvaltalainen suurmestari **Wesley So**, joka kävi ankan kampaailun norjalaista aikaisempaa ihmelasta **Aryan Tari**'a vastaan.

Venäjänkielisessä shakissa ei ole sanaa "kuningatar" tai "daami" vaan vahvimman nappulan nimi on "FERZ", se ehkä äännetäänkin "FIRZ" ja lienee johdettu sanasta "visiiri" (pääministeri).

Venäjänkielessä kuningas sitävastoin ei ole tsaari vaan feodaalisesti "korol'" (äännetään tietenkin "karolj", jolloin ollaan jo lähellä meidän ikonisia "karoliinejamme".

Eestinkielessä asiat ovat kummasti. Heillä edes shakkipelien nimi ei ole itäaasialaista eikä latinalaisritarilaista perintöä, vaan heillä on ikioma sanansa "**MALE**", joka tarkoittaa Eestin munaishistorian jo epämääräiseksi haalistunutta sotajoukkoa.

Myös unkarinkielessä ei ole kuningatarta/daamia, vaan veszer (sz äännetään terävänä ässänä, ei "shuhu-ässhänä"), joka sekin tulee itämaisestä visiiristä.

Norjan joukkueen kolmannella pöydällä 17-vuotias suurmestari (suurmestari jo 15-vuotiaana!) **Aryan Tari** pelasi sitkeän tasapelin USA:n **Wesley So**'ta vastaan ja vaaransi USA:n kultamitalin Ukrainan noustessa USA:n rinnalle ja hävitessä ainoastaan vertailussa.

Ulkonäkönsä ansiosta **Aryan** on kuumaa tavaraa mallimarkkinoilla, kun taas Magnus Carlsen kiinnostaa hänen rumuutensa takia ...

Aryan on iranilainen maahanmuuttaja. Sieltähän koko shakkipelikin tuli Eurooppaan, pelin nimikin on venäjäksi "**shah mat**" (shaahi on kuollut), tosin muodossa "shahmaty".

Magnus Carlsen lähetti joukkueelleen seuraavanlaisen tweet-kiitoksen.

Magnus Carlsen @MagnusCarlsen Sep 13

Wonderful fifth place for our young team at the chess olympiad, so proud of my teammates!!

2016-09-15
Allan Kiviaho